

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 59 hallituksen esityksen johdosta muutoksista vuoden 1990 tulo- ja menoarvioon

Eduskunta on 1 päivänä marraskuuta 1990 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 237 muutoksista vuoden 1990 tulo- ja menoarvioon.

Valiokunta on käsitellyt asian ja on saamansa selvityksen perusteella päättänyt asettua puoltamaan hallituksen esityksen hyväksymistä kuitenkin seuraavin muutoksin ja huomautuksin.

TULOT

11.04. Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut

(01.) Liikevaihtovero

Valtiovarainministeriöltä saadun tarkistetun tuottoarvion perusteella liikevaihtoveroa arvioidaan kertyvän 48 000 miljoonaa markkaa, minkä johdosta momentti ja sille ehdotettu lisäys poistetaan lisämenoarviosta.

Momentin loppusumma vähenee 1 800 000 000 markalla.

11.10. Muut verot

01. Leimaverot

Valtiovarainministeriöltä saadun tarkistetun tuottoarvion perusteella leimaverot arvioidaan kertyvän 4 300 miljoonaa markkaa, minkä johdosta momentilta vähennetään ehdotetun 1 380 500 000 markan vähennyksen lisäksi 1 200 000 000 markkaa.

Momentin vähennys lisääntyy 1 200 000 000 markalla.

03. Auto- ja moottoripyörävero

Valtiovarainministeriöltä saadun tarkistetun tuottoarvion perusteella auto- ja moottoripyöräveroa arvioidaan kertyvän 4 650 miljoonaa markkaa, minkä johdosta momentilta vähennetään ehdotetun 1 200 000 000 markan vähennyksen lisäksi 590 000 000 markkaa.

Momentin vähennys lisääntyy 590 000 000 markalla.

15.02. Valtion lainanotto

01. Nettolainanotto

Lisämenoarvion tasapainottamiseksi momentti palautetaan tulo- ja menoarvioon. Erillisen hallituksen esityksen perusteella valtioneuvostolle myönnetään tarvittava lainanottovaltuus. Valtion bruttolainanottotarpeen arvioidaan nousevan yli 10 400 miljoonaa markkaa lisämenoarvioesityksessä arvioidun 6 826 miljoonan markan asemesta. Lisämenoarvion tasapainottamiseksi tarvitaan siihen valiokunnassa tehtyjen muutosten jälkeen 2 790 miljoonan markan suuruinen nettolainanotto.

Momentin loppusumma on 2 790 000 000 markkaa.

MENOT

24.01. Ulkoasiainhallinto

29. Muut kulutusmenot (arviomääräraha)

Momentille on ehdotettu 17 500 000 markan lisäystä. Valiokunta on korottanut lisäyksen

17 600 000 markaksi ja täydentänyt momentin perusteluja siten, että momentin määrärahaa saadaan käyttää myös ETA-neuvottelutilanteesta aiheutuvien toimintamenojen suorittamiseen.

Momentin loppusumma lisääntyy 100 000 markalla.

26.75. Poliisitoimi

29. Muut kulutusmenot (siirtomääräraha 2 v)

Saadun selvityksen perusteella momentille myönnetään lisäyksenä 2 600 000 markkaa käytettäväksi poliisin välttämättömiin tämän momentin menoihin.

Momentin loppusumma lisääntyy 2 600 000 markalla.

30.40. Vesivarojen käyttö

14. Vesistöjen hoito (siirtomääräraha)

Momentille myönnetään lisäystä 2 000 000 markkaa.

Lisäksi todetaan, että hallituksen esityksen selvitysosasta poiketen lisämääräraha on valtiovarainministeriön ilmoituksen mukaan tarkoitettu kokonaisuudessaan käyttää Uljuan tekojärven maapadon kiireellisen korjaustyön suorittamiseen ja järven kunnostamiseen.

Momentin loppusumma lisääntyy 2 000 000 markalla.

36.06. Valtionvelan kuoletukset

90. Nettokuoletukset (arviomääräraha)

Muuttuneen rahoitustarpeen johdosta ei voida merkitä momentille lainkaan valtionvelan nettokuoletusta, joten momentilta vähennetään ehdotetun 618 miljoonan markan lisäksi sille nettokuoletukseksi jäänyt 814 miljoonaa markkaa.

Momentin loppusumma alenee 814 000 000 markalla.

Hallituksen esityksen mukaan ehdotetaan menoihin yhteensä 2 116 535 558 markan lisäystä ja tuloihin 2 115 102 558 markan lisäys-

tä. Ehdotettujen muutosten jälkeen olisivat kuluvan vuoden budjetoidut tulot ja menot alkuperäinen tulo- ja menoarvio huomioon ottaen seuraavat:

— tulot 141 536 334 558 markkaa

— menot 141 536 088 458 markkaa

Tällä lisämenoarviolla muutettu tulo- ja menoarvion numerotaulukko olisi siten 246 100 markkaa ylijäämäinen.

Valiokunta on tehnyt lisäksi ehdotettuihin menoihin muutoksia, jotka vähentävät menoja 809 300 000 markkaa, ja merkittyihin tuloihin muutoksia, jotka vähentävät tuloja 800 000 000 markkaa. Tulo- ja menoarvio on siten valiokunnan ehdottamien muutosten ja lisäysten jälkeen 9 546 100 markkaa ylijäämäinen.

Edellä lausuttuun viitaten ja muissa kohdin hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä seuraavat lisäykset ja muutokset vuoden 1990 tulo- ja menoarvioon:

NUMEROTAULUKKO

(Kuten hallituksen esityksessä, paitsi että

tulomomentti 11.04.01 ja sille merkitty 1 800 000 000 markkaa poistetaan,

tulomomentin 11.10.01 vähennys lisääntyy 1 200 000 000 markalla,

tulomomentin 11.10.03 vähennys lisääntyy 590 000 000 markalla,

tulomomentti 15.02.01 Nettolainanotto palautetaan tulo- ja menoarvioon ja momentille merkitään 2 790 000 000 markkaa,

momentille 24.01.29 merkitään lisäystä 100 000 markkaa,

momentille 26.75.29 merkitään lisäystä 2 600 000 markkaa,

momentille 30.40.14 merkitään lisäystä 2 000 000 markkaa, ja että

momentilta 36.06.90 vähennetään 814 000 000 markkaa.)

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Mäki-Hakola, jäsenet Ahonen (osittain), Hokkanen, Isohookana-Asunmaa (osittain), Järvenpää (osittain), Kettunen (osittain), Kääriäinen, Laaksonen, Lahti-Nuuttila (osittain), Maijala (osittain), Malm (osittain), Mattila, Ranta (osittain), Rusanen (osittain), Sasi, Savolainen

(osittain), Tenhiälä ja Viljanen (osittain) sekä varajäsenet Ikkala, Kalliomäki, Kietäväinen (osittain), Melin (osittain), Pekkarinen (osittain), Pohjanoksa (osittain), T. Roos (osittain), Seppänen (osittain), Tiuri (osittain), Törnqvist (osittain), Valli (osittain) ja Vihriälä (osittain).

Vastalauseita

I

Yleisperustelut

Maassamme viisi vuotta yhtäjaksoisesti jatkunut talouskasvu on päättymässä ja maa on painumassa lamaan. Samalla törmätään koko 1980-luvun talouspolitiikan peruslinjaan eli vahvan markan linjaan. Siitä kiinnipitäminen merkitsee kovaa taantumaa, työttömyyttä ja tarpeettoman monta konkurssia.

Lisämenoarvion perusteluissa hallitus toteaa: ”Talouden tasapainottomuusongelmien johdosta ei ole mahdollisuuksia aloittaa elvytystoimia.” Se on hallituksen kurssisijulistus.

Hallitus julistaa pitävänsä kiinni markan arvosta ja kieltäytyy elvytyksestä. Näin se on valinnut linjakseen korkean työttömyyden ja elinkeinotoiminnan rakenteen muuttamisen monien konkurssien kautta. Se, mitä elinkeinotoimintaa tästä ”rakennemuutoksesta” jää jäljelle, jää nähtäväksi.

Teollisuuspolitiikkaa hallituksella ei ole. Se on ollut täysin kykenemätön turvaamaan telakateollisuuden kehittymistä, mistä syystä ja omistajatahojen piittaamattomuuden takia Wärtsilä Marine ajalehti konkurssiaalloilla näyttäen lopulta toisella nimellä päätyvän vahvistamaan norjalaisen telakkayhtiön asemaa markkinoilla.

Hallituksen maatalouspolitiikka taas on käymässä kalliiksi. Ylijäämän vientiin varattuja määrärahoja joudutaan toistamiseen korottamaan.

Hallituksen ainoaksi saavutukseksi näyttää jäävän, että suurituloisten ja äverikköjen verotusta on kevennetty.

Ehdotamme seuraavia muutoksia:

MENOT

Pääluokka 23

VALTIONEUVOSTO

99. Valtioneuvoston muut menot

23.99.23. *Risto Rytin muistomerkki* (siirtomääräraha 2 v)

Ehdotamme,

että momentti 23.99.23 ja sille merkitty määräraha tarpeettomana poistetaisiin.

Pääluokka 27

PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNON- ALA

25. Puolustusmateriaalin hankinta- ja käyttömenot

27.25.16. *Puolustusmateriaalihankinnat* (siirtomääräraha)

Momentille ehdotetaan 36 miljoonan markan lisäystä indeksien ja valuuttakurssien muutosten takia.

Vaikka tässä yhteydessä ehdotetaankin ilmapvoimien harjoituskoneiden täydennyshankintaa, mistä aiheutuu valtiolle vuoden 1990 loppuun mennessä menoja 25 miljoonaa markkaa,

eivät menot vuoden 1990 varsinaiseen budjettiin nähden kasva, koska muiden tilausvaltuuksien osalta tämän vuoden hankinnat ovat pienemmät.

Katsomme, että harjoituskoneiden täydennys-hankintaa koskeva kysymys kuuluu käsiteltäväksi vuoden 1991 varsinaisen tulo- ja menoarvion yhteydessä, jolloin määrärahaa voidaan supistaa 25 miljoonalla markalla.

Ehdotamme,

että momentilta 27.25.16 vähennettäisiin 25 000 000 markkaa ja

että ilmavoimien harjoituskoneiden täydentämistä ja niiden varustamista koskevien tilaussopimusten valtuus evättäisiin.

Pääluokka 30

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

32. Maataloustuotteiden vientituki ja tuotannon tasapainottamistoimenpiteet

Maatalouspolitiikasta ovat viimeisten parinkymmenen vuoden ajan vastanneet hallitukset, joiden keskeisinä puolueina ovat olleet SDP ja Keskusta sekä nykyisen hallituksen aikana Keskustan asemesta Kokoomus.

Kuten viime vaalienkin alla myös tällä kertaa SDP on jälleen pyrkinyt karttamaan vastuuta väittämällä, ettei sillä ole mitään tekemistä elintarvikkeiden hintojen määräytymisen tai suuren ylituotannon kanssa. Vastuuta ei niin kuitenkaan voi paeta.

Varsinaisessa menoarviossa tarkoitukseen varattiin 2 421 miljoonaa markkaa. I lisämenoarviossa tätä korotettiin 570 miljoonalla markalla ja nyt tässä lisämenoarviossa hallitus ehdottaa vielä 385 miljoonan markan lisäystä, jolloin yhteissummaksi tulee 3 376 miljoonaa markkaa.

Tätä ylituotannosta aiheutuvaa 3 376 miljardin markan menoerää on syytä verrata eräisiin muihin tarkoituksiin, jolloin sen mittavuus paremmin selviää. Se on esimerkiksi yli puolet asunto-olojen kehittämisrahaston lainojen myöntämisvaltuudesta, joka nousi nyt 5 242

miljoonaksi markaksi. Sanottu 3,3 miljardin markan vientituki on miltei kaksi kertaa niin iso kuin mitä varsinaisessa budjetissa varattiin tälle vuodelle määrärahoja teollisuutta ja muita elinkeinoja edistävään tutkimustoimintaan, mihin osoitettiin 1 863 miljoonaa markkaa.

Ehdotammekin,

että luvun 30.32 perusteluissa lausutaisiin:

”Todeten, että hallitus on ollut piittaamaton jatkuvasta maatalouden ylituotannosta, minkä takia vientitukeen jouduttiin vuodeksi 1989 käyttämään 2 403 miljoonaa markkaa ja täksi vuodeksi ehdotetaan yhteensä 3 376 miljoonaa markkaa sen sijaan, että maataloustuotantomme määrä olisi paremmin sopeutettu viljelijäväestön aseman huomioon ottavalla tavalla kotimaiseen kysyntään, valiokunta edellyttää, että hallitus laatii tasapainoisen ja hallitun ohjelman maatalouden ylituotannon vähentämiseksi.”

Pääluokka 34

TYÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

50. Työllisyyden hoito

Hallitus esittää vähennettäväksi työllisyyden hoidon eri momenttien määrärahoja sillä perusteella, että niitä jää käyttämättä velvoitetyöllistämistä. Puoliaikaiset työpaikat voitaisiin kuitenkin muuttaa kokoaikaisiksi.

Lisäksi tulisi mahdollisimman nopeasti pidentää velvoitetyöllistäminen yhdeksi vuodeksi.

Ehdotamme,

että luvun 34.50 perusteluissa lausutaisiin:

”Todeten, että nykyisellään velvoitetyöllistämisaika jää liian lyhyeksi, kun tänä aikana ei käytännössä asianomainen saa sitä harjaantumista, joka hyödyttäisi muun työn saannissa, ja kun inhimillisistäkin syistä aika on liian lyhyt, valiokunta edellyttää hallituksen pikaisesti selvittävän velvoitetyöllistämisen ajan pi-

dentämiseen liittyvät kysymykset ja tuo pidentämisestä pikaisesti esityksen eduskunnalle.”

34.50.02. *Palkkaukset* (arviomääräraha)

34.50.30. *Valtionosuus kunnille ja kuntainliitoille työttömyyden lieventämiseen* (arviomääräraha)

Helsingissä 20 päivänä marraskuuta 1990

Timo Laaksonen

Ehdotamme,

*että momentille 34.50.02 otettaisiin lisäyksenä 30 000 000 markkaa kokoai-
kaisten määrän lisäämiseksi, ja*

*että momentille 34.50.30 otettaisiin lisäyksenä 35 000 000 markkaa kokoai-
kaisten määrän lisäämiseksi.*

Esko Seppänen

II

Katsomme, että asunto-olojen kehittämisra-
haston varoista myönnettävien lainojen myön-
tämisvaltuutta tulisi korottaa 1 miljardilla mar-
kalla enemmän kuin hallitus on esittänyt.
Asuntohallituksessa on riittävä määrä kohtuu-
hintaisia kohteita 3 000 uuden aravalainoitettun
asunnon rakentamisen käynnistämiseksi.

Käynnistämällä kohteet pikaisesti kohen-
namme nopeasti heikkenemässä olevaa työllä-
isyysilannetta rakennusallalla.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

*että vuoden 1990 toisen lisämenoar-
vion momentti 35.45.60. Siirto asunto-
olojen kehittämisrahastoon olisi seuraa-
van sisältöinen:*

Helsingissä 20 päivänä marraskuuta 1990

**Timo Kietäväinen
Tytti Isohookana-Asunmaa
Hannu Tenhiälä**

”Momentin perusteluja muutetaan siten, et-
tä rahaston varoista myönnettävien lainojen
sekä valtion lainan sijasta myönnettävien kor-
kotukilainojen 5 167 000 000 markan määräis-
tä myöntämisvaltuutta korotetaan
*1 075 000 000 markalla eli enintään
6 242 000 000 markaksi.* Momentille ei tämän
johdosta myönnetä lisäystä.

Selvitysosa: Valtuuden korotustarve aiheu-
tuu 200 aravaehtoisen asunnon hankkimisesta
lähinnä inkeriläisten paluumuuttajien asutta-
miseksi sekä 3 000 uuden aravalainoitettun
asunnon rakentamiseksi.”

**Seppo Kääriäinen
Kalevi Mattila
Mauri Pekkarinen**

